Kontrola i nadzór nad fundacjami w starostwach

Jak nadzorować fundacje w starostwie? Kontrola AML, sprzeczne oświadczenia, CRBR i uchwały zarządu. Brak współpracy, nieaktywne fundacje, zadłużenie oraz postępowanie likwidacyjne.

Wideoszkolenie PCCPoland jest skierowane do pracowników starostw powiatowych sprawujących nadzór nad fundacjami funkcjonującymi w powiecie.

Fundacja deklaruje status instytucji obowiązanej, ale zaprzecza płatnościom gotówkowym o wartości co najmniej równowartości 10 000 euro — czy i w jakim zakresie starosta może ją kontrolować?

Praktyczne szkolenie dla pracowników starostw sprawujących nadzór nad fundacjami. Omówimy kontrolę AML, ustalanie statusu instytucji obowiązanej i postępowanie przy sprzecznych oświadczeniach dotyczących płatności gotówkowych. Wyjaśnimy zakres obowiązków związanych z CRBR, granice nadzoru nad uchwałami zarządu oraz działania w przypadku braku odpowiedzi i nieodbierania korespondencji. Program obejmuje także nieaktywne i zadłużone fundacje, przesłanki likwidacji, rolę likwidatora, dokumenty z KRS oraz analizę statutu i źródeł finansowania. Szkolenie poprowadzi Agnieszka Mikołajczyk, praktyczka nadzoru nad organizacjami pozarządowymi. Podczas wideoszkolenia uczestnicy mogą zadawać pytania na bieżąco.

W programie m.in.:

- **Kontrola AML** - status instytucji obowiązanej, sprzeczne oświadczenia, płatności gotówkowe i częstotliwość pozyskiwania dokumentów.
- **CRBR -** obowiązki fundacji, zakres czynności starosty oraz zgłaszanie i aktualizacja danych beneficjentów rzeczywistych.
- **Nadzór nad uchwałami** - granice ingerencji, dostęp do informacji i dokumentów oraz środki nadzorcze wobec zarządu.
- **Brak współpracy fundacji** - nieodbieranie korespondencji, niewykonywanie celów statutowych, dokumentacja i podstawy dalszych działań.
- **Nieaktywne i zadłużone fundacje** - brak zarządu, długi, koszty postępowania oraz możliwości przeprowadzenia likwidacji.
- **Postępowanie likwidacyjne** - przesłanki, wniosek do sądu, dokumenty i uchwały, likwidator, majątek oraz wykreślenie z KRS.
- **Statut sprawozdania i rejestracja** - analiza finansowania, zakres informacji dla starosty, brak dokumentów z KRS i zmiany w organach fundacji.

Wzory pism, jakie otrzymają uczestnicy:

- Wzory potrzebne przy likwidacji fundacji (wzory, które starosta może przekazać fundacji)
- Wniosek o likwidację fundacji
- Wzory potrzebne przy rejestracji fundacji (wzory, które fundacja musi przekazać do KRS)
- Wzór pisma wysyłany do fundacji w celu zadań realizowanych na rzecz ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu
- Wzór uchwał (dla fundacji)

Szczegółowy program szkolenia:

1. Kontrola AML i sprzeczne oświadczenia fundacji

Zagadnienia programowe

- Ustalenie statusu instytucji obowiązanej, płatności gotówkowe i częstotliwość pozyskiwania oświadczeń.
- Zakres kontroli AML, wymagane dokumenty, brak odpowiedzi i reakcja na nieprawidłowości.

Pytania:

- Co, jeśli fundacja zgłosi, że wzięła pieniądze w gotówce - np. fundacja powie, że ktoś dał im 100 tys. zł w gotówce? Jaka w takiej sytuacji jest procedura postępowania organów ?
- Czy fundacja podlega kontroli starosty w sytuacji, gdy w sprawozdaniu za 2025 rok — po wcześniejszych monitach ministerstwa i zmianie deklaracji — w punkcie X wskazała, że jest instytucją obowiązaną w rozumieniu ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, natomiast w punkcie XI oświadczyła, że nie przyjmowała ani nie dokonywała płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, podczas gdy w ubiegłym roku złożyła oświadczenie, że nie jest instytucją obowiązaną oraz że nie prowadzi gier losowych?
- Jak często należy żądać oświadczeń dotyczących płatności gotówkowych oraz gier losowych?
- Z jakich obowiązków musi wywiązać się fundacja, aby spełnić przepisy ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu?
- Jaki zakres majątkowy fundacji podlega pod ustawę? Jakie wpływy finansowe wliczają się w zakres ustawy, a które nie?
- Kiedy i w jakich przypadkach starostwo może przeprowadzić kontrolę fundacji? Co podlega pod taką kontrolę? Jakich rzeczy nie powinien sprawdzać podczas kontroli?
- Jak powinna przebiegać kontrola fundacji pod kątem ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu? Jakie procedury należy zastosować w praktyce?
- Czy starosta powinien posiadać regulamin kontroli fundacji?
- Jakiej dokumentacji może wymagać starosta od fundacji, aby rzetelnie sprawdzić, czy fundacja przestrzega ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu? Co w sytuacji, gdy fundacja odmawia udostępnienia takich dokumentów?
- Czy starostwo ma występować z zapytaniem do fundacji o dokumenty wymagane ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, czy fundacja sama powinna wysyłać obowiązujące ją druki?
- Jakich terminów musi przestrzegać fundacja w zakresie dostarczenia staroście dokumentacji związanej z ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu?
- Jak postąpić w sytuacji, gdy fundacja nie złożyła żadnego obowiązującego oświadczenia? Co zrobić, jeśli w takiej sytuacji występuje brak kontaktu z fundacją?
- Jak skutecznie domagać się od fundacji oświadczeń i dokumentów? Z jakich podstaw prawnych może korzystać starosta i czy w danym przypadku możliwe są wniosek do sądu lub grzywna?
- Jakie kroki podjąć, gdy kontrola potwierdzi nieprawidłowości i naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu?
- Co zrobić, gdy fundacja sugeruje, że nie ma narzędzi do wykonania obowiązkowych czynności związanych z ustawą?
- Kto wydaje legitymację służbową?

2. CRBR i granice nadzoru nad uchwałami

Zagadnienia programowe

- Obowiązki związane z CRBR i rozdzielenie kompetencji fundacji oraz starosty.
- Granice ingerencji, uchwały zarządu i różnice między nadzorem a kontrolą.

Pytania:

- Czy starosta ma obowiązek sprawdzać, czy fundacje są wpisane do CRBR oraz czy są tam wprowadzane zmiany?
- Jaki jest zakres obowiązków fundacji związany z centralnym rejestrem beneficjentów rzeczywistych?
- Kto powinien zgłaszać dane do rejestru beneficjentów rzeczywistych? Kto powinien się zapisać- cały zarząd, komisja rewizyjna czy tylko prezes?
- Jakie uchwały zarządu można nadzorować w sytuacji, gdy ustawa nie daje możliwości żądania tych uchwał?
- Na co powoływać się podczas kontroli, jeśli w przypadku stowarzyszeń są zapisy i artykuły w ustawie, na mocy których można wymagać od nich dokumentów, więc jak i na co powoływać się w przypadku fundacji, gdy takich artykułów i zapisów prawnych nie ma?
- Jaki zakres obowiązków ma starosta w stosunku do fundacji? Jakie czynności może podjąć, a jakich nie? Jakie są konkretne obowiązki starosty, które powinien wykonać w przypadku kontroli fundacji?
- Do jakiego momentu starosta może ingerować, sprawując nadzór fundacji w funkcjonowanie fundacji?
- Jakiego zakresu informacji i wyjaśnień może wymagać starosta od fundacji, nad którą sprawuje kontrolę? W co może ingerować, a w co nie?
- Z jakich metod i narzędzi może skorzystać starosta, sprawując czynności nadzorcze wobec fundacji?
- Jakie są różnice między nadzorem a kontrolą?
- Czym różni się fundacja od stowarzyszenia?
- Czy starosta może ingerować w wewnętrzne problemy fundacji?
- Na jakiej podstawie starosta może przeprowadzić kontrole?

3. Brak współpracy i nieprawidłowości w działalności

Zagadnienia programowe

- Brak kontaktu i nieodbieranie korespondencji, zmiany zarządu oraz niewykonywanie celów statutowych.
- Podstawy czynności nadzorczych, dokumentowanie nadzoru i reakcja na zgłoszenie nieprawidłowości.

Pytania:

- Jak współpracować z fundacją, która nie odpowiada na wezwania i nie odbiera korespondencji? Na jakie przepisy powołać się przy egzekwowaniu informacji?
- Co zrobić, aby zachęcić fundacje do współpracy i informowania starostę o zmianach w aktualizacji władzy, stanu zarządu i działaniu fundacji czy zawieszeniu działalności fundacji? Jak egzekwować od fundacji takie informacje?
- Jakie kroki może wystosować starosta w stronę fundacji, jeśli nie spełni ona swoich zadań statutowych? Na jakie przepisy prawne oraz ustawowe w takiej sytuacji może powołać się starosta?
- Jakie uprawnienia ma starosta, aby wykonać kontrolę w momencie, gdy zostanie do niego zgłoszona uwaga, że są nieprawidłowości w funkcjonowaniu fundacji?

- Czy można przeprowadzić kontrole fundacji, bez konkretnej podstawy jak np. zgłoszenia o nieprawidłowościach? Czy takie działania są legalne z perspektyw prawnej?
- Kiedy można dokonać niezapowiedzianej kontroli fundacji? Czy jest to legalne z punktu prawnego?
- Jakie dokumenty powinien mieć skompletowane starosta, aby formalnie prawidłowo prowadzić dokumentację nadzoru nad fundacjami?
- Jaki zakres zadań może realizować starosta, aby monitorować czy cele, jakie ma fundacja, zostały zrealizowane?
- Jak pomagać fundacji w tworzeniu dokumentacji, którą muszą prowadzić oraz w realizacji zadań statutowych fundacji?
- Co, jeżeli nie możemy wystąpić do sądu o nałożenie grzywny?

4. Fundacje nieaktywne i likwidacja z zadłużeniem

Zagadnienia programowe

- Nieaktywna fundacja, brak zarządu, zobowiązania i koszty postępowania.
- Przesłanki likwidacji, wniosek do sądu, dokumenty, likwidator, majątek i wykreślenie z rejestru.

Pytania:

- Jak należy postąpić w sytuacji, gdy „martwy podmiot” posiada długi, przez co nie można przeprowadzić jego likwidacji, i czy istnieje ryzyko poniesienia odpowiedzialności za te zobowiązania przez starostwo?
- Co zrobić, gdy fundacja przestanie działać, jednak przez lata nie podejmuje likwidacji? Jak ubiegać się o zwrot należności związany z postępowaniem sądowym, kuratorem przydzielonym przez sąd oraz wszelkich wydatków z tym związanych od fundacji, z którą nie ma kontaktu?
- Jak składać wniosek o likwidację, kiedy nie jest znany skład członków zarządu i nie jesteśmy w stanie potwierdzić, że minima zostały naruszone?
- Jakie przepisy i przesłanki stosuje się przy likwidacji fundacji, gdy zmniejszył się skład zarządu, występują nieprawidłowości, brak kontaktu albo fundacja nie może samodzielnie przeprowadzić likwidacji?
- Kiedy fundacja może przystąpić do likwidacji i jakie wymagania musi spełnić?
- Jak od strony starosty przebiega proces likwidacji fundacji i jak może on pomóc w przeprowadzeniu tego procesu?
- Jak starosta może pomóc fundacji w likwidacji swojej instytucji?
- Jak wygląda złożenie wniosku o likwidację fundacji i gdzie należy go skierować?
- Czy likwidację fundacji należy zgłaszać do sądu?
- Kto może wnioskować o zamknięcie i likwidację fundacji?
- Jaką dokumentację musi skompletować fundacja, aby zlikwidować fundację?
- Jakie uchwały fundacja musi posiadać, aby przystąpić do procesu likwidacji?
- W jaki sposób wybrać likwidatora fundacji? Kto może być takim likwidatorem? Jakie są jego obowiązki?
- Jak wygląda likwidacja fundacji, która posiada majątek?
- Jakie są koszty likwidacji fundacji?
- Jakie są terminy składania wniosków o likwidację? Jakich terminów fundacja musi przestrzegać?
- W jakim terminie powinna zakończyć się likwidacja?
- Jak dokonać usunięcia fundacji w momencie, kiedy dostanie już ona zlikwidowana?

5. Sprawozdania statut i źródła finansowania

Zagadnienia programowe

- Zakres sprawozdań i dokumentów udostępnianych staroście oraz analiza statutu.
- Dotacje, inne źródła finansowania i dokumentowanie pozyskiwania oraz wydatkowania środków.

Pytania:

- Czy fundacje mają obowiązek składać sprawozdania do starosty i kiedy starosta może zwrócić się o sprawozdanie z działalności?
- Kiedy zwracać się do fundacji o dokumentację, tak aby była ona po okresie rozliczeniowym?
- Jak prawidłowo analizować dokumenty udostępniane i dostarczane przez fundacje oraz jakie są to dokumenty?
- Jak starosta powinien interpretować źródła finansowania fundacji? Jak analizować pozyskiwanie i wydawanie środków finansowych przez fundację- na co zwrócić uwagę, co powinno być dla starosty alarmujące?
- Jaką metodą odczytywać dokumenty, wyciągi, które obrazują, ile funduszy fundacja posiada z dotacji, a ile spoza dotacji? Jaki zakres kontroli w takim przypadku obejmuje starostę? Na co zwrócić uwagę, co jest najistotniejsze w tej dokumentacji, no to reagować?
- Jeśli fundacja posiada inne źródła finansowania, to jaki ma obowiązek zaksięgowania i raportowania takiej sytuacji? Jak dokonuje się interpretacji takich danych z punktu widzenia starosty?
- Jakie uprawnienia posiada starosta do kontroli nad fundacjami, które pozyskują dofinansowania?
- Jak powinien prawidłowo wyglądać statut fundacji - na co zwrócić uwagę, gdzie powinna zapalić się czerwona lampka, że coś jest nie tak?

6. Rejestracja i zmiany w organizacji fundacji

Zagadnienia programowe

- Dokumenty z KRS, rejestracja fundacji i pomoc przy przygotowaniu dokumentacji.
- Zmiany w organach, uchwały i rozszerzanie działalności.

Pytania:

- Co w sytuacji, gdy sąd, który orzeka w KRS, wpisuje daną fundację do rejestru, jednak nie przesyła staroście kompletu dokumentów, brakuje statutu i załączników, które są wymagane?
- Jak starosta może pomóc w rejestracji fundacji w KRS? Jakie dokumenty i formularze powinna przygotować fundacja, jakie są terminy i koszty oraz w jakiej formie otrzyma rozstrzygnięcie sądu?
- Jak pokierować prawidło fundacje w momencie, gdy dojdzie do zmian np. w zarządzie czy w komisji rewizyjnej- gdzie fundacja musi to zgłaszać? Jaką dokumentację potrzebuje?
- Jak odpowiedzieć fundacji na pytanie, czy sama musi podjąć pracę na konstruowaniem uchwały czy może korzystać z gotowego wzoru?
- W jaki sposób starosta może pomóc organizacji w rozszerzeniu działalności fundacji?

Prowadzący:

Agnieszka Mikołajczyk — Główny specjalista w Oddziale ds. Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu w Biurze Aktywności Miejskiej Urzędu Miasta Łodzi. Nadzorem nad stowarzyszeniami i fundacjami oraz współpracą z organizacjami pozarządowymi zajmuje się od roku 2008. Wcześniej była członkiem oraz pracownikiem organizacji pozarządowych. W ramach obowiązków służbowych m.in. przeprowadza postępowania nadzorcze wynikające z ustawy Prawo o stowarzyszeniach oraz ustawy o

fundacjach (w tym sporządza wnioski do sądu rejestrowego), pomaga w zakładaniu organizacji pozarządowych, jak i w rozwiązywaniu i likwidacji stowarzyszeń i fundacji. Uczestniczyła w wielu szkoleniach i warsztatach z zakresu nadzoru i współpracy z organizacjami pozarządowymi. Udziela także konsultacji dla członków trzeciego sektora w ramach działań podejmowanych przez Biuro Aktywności Miejskiej UMŁ. Jest absolwentką Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego kierunek administracja.

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną